

разом з їхніми керівниками (які захистили кандидатські і докторські дисертації) виділилися в самостійні відділи інституту та конструкторського бюро ФТІНТ.

За його ініціативою та за сприяння Б.І. Веркіна і Л.С. Палатника в 1972 році в Харківському політехнічному інституті було створено фізико-технічний факультет, а пізніше — кафедру технічної кріофізики, де Ігор Михайлович багато років працював викладачем. Він також залучав до читання лекцій за фахом провідних учених Харкова. Водночас ФТІНТ став експериментальною базою для студентів фізико-технічного

факультету, для чого Ігор Михайлович організував у інституті філію кафедри.

І.М. Дмитренко — автор і співавтор багатьох наукових статей, доповідей і монографій. Він лауреат Державної премії України з науки і техніки, заслужений діяч науки України, кавалер ордена «Знак Пошани». Його нагороджено Почесною грамотою Президії Верховної Ради України.

Наукова громадськість щиро вітає Ігоря Михайловича з ювілеєм і бажає йому міцного здоров'я, бадьорості, творчого натхнення, нових яскравих проявів його багатогранної талановитої особистості.

70-річчя

академіка НАН України В.Д. КУБЕНКА

19 липня виповнилося 70 років визначному вченому в галузі механіки, академікові НАН України Веніамінові Дмитровичу Кубенку.

В.Д. Кубенко народився в м. Фастові на Київщині в сім'ї інженерів. У 1960 р. він закінчив механіко-математичний факультет Київського державного університету ім. Т. Шевченка і був направлений до Інституту математики АН УРСР. 1962 року В.Д. Кубенко вступив до аспірантури Інституту механіки, з яким пов'язана вся його подальша наукова діяльність. У 1966 р. Веніамін Дмитрович захистив кандидатську, а в 1977 р. — докторську дисертацію. З 1979 р. він завідувач відділу теорії коливань, з 1986 р. — заступник директора Інституту механіки НАН України з наукової роботи. У 1992 р. його обрано членом-кореспондентом НАН України за спеціальністю «механіка рідини і газів», а у 2003 р. — дійсним членом НАН України за спеціальністю «механіка».

Наукові інтереси В.Д. Кубенка зосереджені у сфері дослідження динамічних процесів у пружних тілах та елементах конструкцій, середовищах і рідинах, гідропружних системах. Він розробив ефективні методи визначення напружено-деформівного стану пружного середовища з криволінійною анізотропією та неоднорідністю пружних властивостей, яке містить циліндричні або сферичні порожнини, під дією нестационарного навантаження.

Під його керівництвом вивчено процеси поширення та дифракції стаціонарних хвиль у пружному середовищі за наявності порожнин, включень та підкріплювальних елементів різноманітної конфігурації; досліджено особливості напружено-деформівного стану й концентрації напружень у тілах і елементах конструкцій при динамічній зовнішній дії; розроблено аналітичні методи дослідження нестационарних про-

цесів у гідропружних системах. На їхній основі розв'язано низку конкретних задач взаємодії елементів конструкцій із середовищем, модельованим рідиною. Розв'язано нові класи задач нестационарної гідропружності: внутрішні задачі для порожнин і резервуарів, що містять стисливу рідину і джерела динамічного збудження; задачі для систем тіл і пружних оболонок, охоплених рідинним середовищем; задачі для шаруватих оболонок, що взаємодіють із середовищем; задачі для багатшарових конструкцій, компонованих із товстостінних і тонкостінних шарів. Розвинуто сучасний математичний апарат, який дозволяє будувати складну картину внутрішніх і зовнішніх хвильових полів, деформацій і напружень при строгому врахуванні механізму гідропружної взаємодії.

Запропоновано новий сучасний підхід до дослідження ударної взаємодії твердих і пружних тіл із пружним або рідинним напівпростором. Задачу удару сформульовано як нестационарну змішану граничну задачу механіки суцільного середовища з рухомою наперед невідомою границею. Створено ефективні математичні методи розв'язування таких задач, на основі яких розв'язано плоскі симетричні й несиметричні просторові задачі удару з урахуванням ряду таких ускладнювальних факторів, як підйом вільної поверхні середовища, підкріплення поверхні пружними елементами, порушення ідеального контакту тіла із середовищем та ін.

Створено основи теорії центрального і нецентрального співудару затуплених пружних тіл, що враховує внутрішні хвильові процеси в тілах.

Виконано цикл досліджень нелінійних коливань циліндричних і сферичних пружних оболонок як порожніх, так і заповнених повністю або частково рідиною. На основі запропонованого багатомодового підходу до опису коливального процесу вивчено й

пояснено ряд характерних для нелінійних коливань таких явищ, як биття, взаємодія форм коливань, утворення рухомих хвиль, параметричні коливання, області нестійкості тощо.

Розроблено аналітичний підхід до дослідження коливних і дифракційних процесів для системи взаємодіючих циліндричних і сферичних твердих і деформівних тіл при їх довільному розташуванні і просторовій орієнтації в рідині.

Досліджено резонансні й нерезонансні режими руху сипких та газорідних середовищ у жорсткому або пружно-деформівному резервуарі, вібраційний рух окремих тіл у рідині або сипкому середовищі. Запропоновано низку конструктивних заходів, спрямованих на підвищення надійності та ефективності функціонування пружногазорідних систем, застосовуваних в об'єктах сучасного машинобудування.

В.Д. Кубенко — автор 310 наукових праць, у тому числі 14 монографій і 23 винаходів. Його наукові дослідження отримали визнання в Україні та за її межами. Упродовж останніх 10 років він виступав із науковими доповідями й лекціями в наукових центрах і на форумах Австрії, Білорусі, Болгарії, Німеччини, Голландії, Ізраїлю, Італії, Китаю, Польщі, Росії, Франції, Швейцарії. Учений регулярно бере участь в організації і проведенні наукових конференцій в Україні та за кордоном.

Веніамін Дмитрович підготував 4 докторів і 24 кандидати наук. Викладав загальні і спеціальні курси студентам Української транспортної академії та Київського державного університету ім. Т. Шевченка.

В.Д. Кубенко — член спеціалізованої ради із захисту докторських дисертацій при Інституті механіки НАН України, координаційної ради НАН України з питань інформатизації; член Національного комітету України з теоретичної і прикладної

механіки; член Українського фізичного товариства та Європейського товариства механіків «Euromech»; входить до складу редколегій міжнародних журналів «Прикладная механика» (Україна) та «Механика машин, механизмов и материалов» (Білорусь), член редколегії книжкової серії «Бібліотека акустика».

Учений — лауреат Державної премії України, Республіканської премії ім. М. Островського, премії НАН України ім. О.М. Динника.

Наукова громадськість, колеги та учні вітають Веніаміна Дмитровича з ювілеєм, зичать йому активного довголіття, плідної праці та нових наукових відкриттів.

70-річчя члена-кореспондента НАН України А.М. РОМАНЕНКО

25 липня виповнилося 70 років відомому вченому-урологу, дійсному членові Академії медичних наук України, члену-кореспонденту НАН України Аліні Михайлівні Романенко.

Головні наукові здобутки А.М. Романенко, яка очолює відділ патоморфології Інституту урології АМН України, пов'язані з вивченням молекулярних особливостей радіаційного канцерогенезу сечового міхура, індукованого хронічним впливом малих доз радіації. Уперше описано нове захворювання — «чорнобильський цистит», який є передраковим станом сечового міхура і розвивається в людей, котрі мешкають на територіях України, забруднених Цезієм-137. Завдяки діяльності Аліни Михайлівни з вивчення наслідків Чорнобильської катастрофи вдалося привернути увагу й одержати підтримку світової громадськості, зокрема наукової, для розв'язання медичного аспекту Чорнобильської проблеми, яка потребує і глибоких наукових досліджень, і значних матеріальних затрат.

За багаторічну наукову діяльність А.М. Романенко опублікувала понад 300 праць,

12 монографій (з яких 5 за участю іноземних авторів), 2 посібники з проблем патології передміхурової залози, гідронефрозу, чоловічого безпліддя, гломерулонефриту, а також реакцій відторгнення аллотрансплантата нирки.

Аліна Михайлівна поєднує в собі найкращі якості талановитого вченого, організатора і педагога. Вона підготувала 26 кандидатів та 11 докторів медичних наук.

Дослідниця є фундатором і президентом Українського відділення Міжнародної академії патології, членом наукової ради Європейської асоціації патологів, представником у ВООЗ від країн СНД, працювала головою експертної ради з медико-біологічних та фармацевтичних наук ВАК України.

Працю А.М. Романенко високо оцінено на державному рівні — її нагороджено почесною грамотою Верховної Ради України, орденом «За заслуги» III ступеня, званням заслуженого діяча науки й техніки України.

Наукова громадськість, колеги та учні щиро вітають Аліну Михайлівну з ювілеєм, зичать їй міцного здоров'я, натхнення та нових відкриттів у галузі медицини.